

Артем Григорович СОЛОМАХА

к.ю.н., доцент, Навчально-науковий інститут права КНУ ім. Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8411-793X>

e-mail: Solart0707@gmail.com

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР СТОСОВНО ОТРИМАННЯ СТАТУСУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНОЇ ОСОБИ ТА БІЖЕНЦЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

Статтю присвячено дослідженню ролі та значенню адміністративних процедур в умовах воєнного стану та у післявоєнний період стосовно отримання статусу внутрішньо переміщеної особи, біженця та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. Внутрішньо переміщена особа має отримати відповідний статус та перебувати на обліку внутрішньо переміщених осіб. Для отримання довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи така особа звертається із заявою до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад за місцем проживання у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Ключові слова: адміністративні процедури, воєнний стан, війна, статус внутрішньо переміщеної особи, статус біженця, повоєнна відбудова, післявоєнний період, удосконалення законодавства

ВСТУП

Приватна особа, будь-то громадянин України чи особа, яка не є громадянином України, перебуває у відносинах із публічною адміністрацією, реалізуючи належні їй права або виконуючи покладені законодавством обов'язки. Перебіг цих відносин відбувається за правилами, які у своїй сукупності становлять певну адміністративну процедуру. Як сукупність правил, придатних для прийняття адміністративних актів, а в деяких випадках також й їхнє виконання, адміністративна процедура слугує нормативною підставою забезпечення реалізації та захисту прав приватної особи. Водночас в умовах воєнного стану, починаючи з 24 лютого 2022 р., роль та значення адміністративних процедур стрімко зростає. Хоча адміністративно-правове регулювання адміністративних процедур в Україні й досі відзначається недосконалістю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Інститут адміністративних процедур неодноразово привертая увагу українських вчених, серед яких: С. Герасименко, Н. Задирака, С.А. Уханенко, О.А. Фесенко та ін. Проте наявний станом на сьогодні наукові дослідження не враховують особливостей воєнного часу та післявоєнний період.

МЕТА статті – дослідження ролі та значення ролі та значенню адміністративних процедур отримання статусу внутрішньо переміщеної особи, біженця та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, в умовах воєнного стану та у післявоєнний період.

РЕЗУЛЬТАТИ

У зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ на територію України неабияк актуалізується питання адміністративних процедур. Зокрема, зважаючи на те, що нині в Україні щоденно зростає кількість осіб, реалізація прав яких потребує дотримання певної адміністративної процедури. Яскравим прикладом, зокрема, є права внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Адже реалізація прав ВПО, які вимушені залишити своє місце проживання внаслідок військових дій, не є автоматичною

та потребує дотримання відповідних адміністративних процедур.

Так, ВПО має отримати відповідний статус та перебувати на обліку. Як слушно зазначається у літературних джерелах, постановлення на облік – це «заявне», адміністративно неюрисдикційне провадження, що відповідає ознакам реєстраційного провадження (ведення єдиної електронної бази) та провадження з розгляду звернень громадян. Результатом надання такої адміністративної муніципальної послуги є підтвердження з боку держави наявності спеціального статусу в громадянина чи іноземця, які проживають на території України [2, с. 160]. Тобто вже на цьому етапі особа звертається до держави в особі уповноважених органів, які здійснюють адміністративні процедури з отримання статусу ВПО та забезпечення дотримання прав, свобод та законних інтересів, що гарантуються особам з відповідним статусом [1, с. 194].

Право ВПО зі здійснення адміністративних процедур за місцем перебування закріплено ч. 1 ст. 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. № 1706-VII [3]. Так, вказаним законом суб'єктом здійснення адміністративних процедур визначено структурний підрозділ місцевої державної адміністрації з питань соціального захисту населення: «для отримання довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи така особа звертається із заявою до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад за місцем проживання у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України» (абз. 1 ч. 3 ст. 4) [3].

Водночас варто зазначити, що 13 березня 2022 р. Кабінет Міністрів України, шляхом внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України (КМУ) № 509 від 01.10.2014 р. [4], розширив застосування чинної системи Єдиного реєстру ВПО [5] з метою адаптувати попередню систему реєстрації ВПО для кращого розв'язання поточного контексту. Зокрема, йдеться про

делегування повноважень реєстрації ВПО додатковим державним працівникам, як-от працівникам установ соціального захисту населення, центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП), органів виконавчої влади в селах і територіальних громадах.

Сьогодні отримати статус ВПО можуть особи, які перемістилися з Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Запорізької, Київської, Луганської, Миколаївської, Одеської, Сумської, Харківської, Херсонської, Чернігівської областей та м. Києва в інші області України. Статус ВПО особа може отримати й тоді, коли переміщується в межах однієї області до іншої територіальної громади в разі активних бойових дій на постійному місці проживання.

Відповідно до Порядку надання допомоги на проживання ВПО, що затверджено Постановою КМУ № 332 від 20.03.2022 р. «Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам» [6]: допомогу надають щомісячно з місяця звернення на весь період введення воєнного стану та один місяць після його припинення чи скасування. Кошти виплачують за повний місяць (незалежно від дати звернення за її наданням і дати припинення чи скасування воєнного стану) у таких розмірах: для осіб з інвалідністю та дітей – 3000 грн на місяць; для інших осіб – 2000 грн на місяць.

ВПО у цьому контексті є:

1) особи, які перемістилися з тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополя;

2) особи, які перемістилися з територій, де тривають бойові дії (відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України № 204 від 6 березня 2022 р. [7]);

3) особи, які станом на 1 березня 2022 р. отримували щомісячну адресну допомогу ВПО для покриття витрат на проживання, зокрема на оплату житлово-комунальних послуг.

Нині є декілька способів отримати статус та довідку ВПО:

1) звернення до центру надання адміністративних послуг;

2) звернення до виконавчого органу місцевої ради;

3) звернення до департаменту соціального захисту населення місцевої державної адміністрації;

4) оформлення на порталі чи в мобільному застосунку «Дія».

Водночас для реєстрації особи як ВПО необхідно надати: документ, що посвідчує особу (паспорт); довідку про отримання індивідуального податкового номера (РНОКПП). У разі, якщо статус ВПО отримує дитина, потрібно надати ще й свідоцтво про народження. Далі – заповнити відповідну заяву, в якій вказати персональні дані; останнє місце проживання / реєстрації та фактичне місце проживання на час подання заяви; номер банківського рахунку (картки «єПідтримка» або для соціальних виплат) за стандартами ІВАН. Утім, варто відзначити, що в умовах воєнного часу, на жаль, не всім особам, як мають право претендувати на статус ВПО вдається зберегти вказані документи, що значно ускладнює адміністративну процедуру з надання відповідного статусу. Зважаючи на це, на наш погляд, доцільно було б розширити перелік документів, що посвідчують особу та можуть бути застосовані ВПО у процесі оформлення відповідного статусу, за винятком паспорта, а також надати можливість оформлення на

підставі лише одного виду такого документу. Тобто чи то на підставі паспорта, чи то на підставі РНОКПП, чи пенсійного посвідчення тощо. Зокрема, залежно від того, який документ вдалося такій особі зберегти. Звісно, такий механізм не вирішить цю проблему повною мірою, адже непоодинокі випадки, коли не вдається зберегти жодного документу. Утім, частково процедуру оформлення статусу ВПО все ж таки спростить.

Зі свого боку, для взяті на облік ВПО реалізація прав на зайнятість, пенсійне забезпечення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, на отримання соціальних послуг здійснюється відповідно до законодавства України. Крім того, взята на облік ВПО має право: на забезпечення допоміжними засобами реабілітації, на одержання реабілітаційних послуг відповідно до законодавства за місцем проживання; на продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України за рахунок коштів державного бюджету або інших джерел фінансування; єдність родини; сприяння органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами приватного права у пошуку та возз'єднанні членів сімей, які втратили зв'язок внаслідок внутрішнього переміщення; інформацію про долю та місцезнаходження зниклих членів сім'ї та близьких родичів; безпечні умови життя і здоров'я; достовірну інформацію про наявність загрози для життя та здоров'я на території її покинутого місця проживання, а також місця її тимчасового поселення, стану інфраструктури, довкілля, забезпечення її прав і свобод; створення належних умов для її постійного чи тимчасового проживання; оплату вартості комунальних послуг, електричної та теплової енергії, природного газу у місцях компактного поселення внутрішньо переміщених осіб (містечках із збірних модулів, гуртожитках, оздоровчих таборах, будинках відпочинку, санаторіях, пансіонатах, готелях тощо) за відповідними тарифами, встановленими на такі послуги та товари для населення; забезпечення органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами приватного права можливості безоплатного тимчасового проживання (за умови оплати особою вартості комунальних послуг) протягом шести місяців з моменту взяття на облік ВПО; для багатодітних сімей, осіб з інвалідністю, осіб похилого віку цей термін може бути продовжено; сприяння у переміщенні її рухомого майна; сприяння у поверненні на попереднє місце проживання; забезпечення лікарськими засобами у випадках та порядку, визначених законодавством; надання необхідної медичної допомоги в державних та комунальних закладах охорони здоров'я; влаштування дітей у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади; отримання соціальних та адміністративних послуг за місцем перебування; проведення державної реєстрації актів цивільного стану, внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання за місцем перебування; безкоштовний проїзд для добровільного повернення до свого покинутого постійного місця проживання у всіх видах громадського транспорту у разі зникнення обставин,

що спричинили таке переміщення; отримання гуманітарної та благодійної допомоги; інші права, визначені законодавством України [3].

Водночас ВПО з тимчасово окупованої території мають право на отримання матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, безпосередньо у робочих органах Фонду соціального страхування України за фактичним місцем проживання, перебування [3]. Проте, щоб одержати допомогу, людина має стати на облік як ВПО й отримати відповідну довідку, а також подати заяву на отримання допомоги на проживання. Для цього треба звернутися до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення або центру надання адміністративних послуг, або таку заяву подати через портал чи застосунок «Дія».

Зі свого боку, зважаючи на значний відтік людського капіталу з України, у зв'язку з війною, на наш погляд, у повоєнні часи надзвичайної актуальності може набути питання забезпечення якомога найбільшого спрощення адміністративних процедур набуття статусу біженця. Зокрема, з метою заохочення переїзду до нашої країни мігрантів. Адже цілком очікувано, що з числа тих наших громадян, які виїхали за кордон через війну, повернуться до України не всі. Водночас, як відомо, нині в Україні у лавах Інтернаціонального легіону територіальної оборони ЗСУ беруть участь громадяни багатьох країн світу. Цілком логічно припустити, що деякі з них просто не зможуть повернутися до своїх рідних країн саме через безпосередню участь у бойових діях.

Водночас, відповідно до ст. 5 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», особа, яка з наміром бути визнаною біженцем в Україні або особою, яка потребує додаткового захисту, перетнула державний кордон України в порядку, встановленому законодавством України, повинна протягом п'яти робочих днів звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту. Особа, яка з наміром бути визнаною біженцем в Україні або особою, яка потребує додаткового захисту, під час в'їзду в Україну незаконно перетнула державний кордон України, повинна без зволікань звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, із відповідною заявою. У разі якщо така особа під час незаконного перетинання державного кордону України звернулася із зазначеною заявою до посадової особи Державної прикордонної служби України (ДПСУ), вона зобов'язана надати цій посадовій особі пояснення про причини незаконного перетинання державного кордону України. У разі відсутності у такої особи документів, що посвідчують її особу, або якщо такі документи є фальшивими, вона повинна повідомити у поясненні про цю обставину, а також викласти

причини зазначених обставин. Під час надання пояснень особою, яка не володіє українською або російською мовами, орган ДПСУ повинен забезпечити перекладача з мови, якою така особа може спілкуватися. Після надання пояснень особа, яка звернулася із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, повинна бути протягом 24 год. передана посадовими особами ДПСУ представнику центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. Органи ДПСУ не приймають заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та не пропускають на територію України іноземців та осіб без громадянства, стосовно яких уповноваженим органом прийнято рішення про заборону в'їзду в Україну, а також у разі перетинання заявником державного кордону України безпосередньо з території держави, в якій його життю або свободі не загрожує небезпека, а так само не приймають зазначені заяви у разі їх подання іноземцями або особами без громадянства під час дії воєнного стану, під час спроби або після незаконного перетинання державного кордону на вїзд з України до інших держав або особами, прийнятими в Україну відповідно до міжнародних договорів про реадмісію. У разі якщо державний кордон України перетинає чи перетнула дитина, розлучена із сім'єю, і заявляє про намір бути визнаною біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, або про це повідомили інші особи, які не є її законними представниками, посадові особи ДПСУ повинні невідкладно повідомити про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, та орган опіки і піклування. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, спільно з органом опіки і піклування зобов'язаний вжити заходів для тимчасового влаштування такої дитини у відповідний дитячий заклад або сім'ю [8]. Водночас, як слушно зауважується у науковій літературі, правила чинного Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» [8] стосовно складу сім'ї біженця є сприятливішими не тільки порівняно з попередніми законами України, але й порівняно із законодавством країн-членів ЄС. Проте водночас вказаний закон непозбавлений і певної невідповідності міжнародним стандартам. Так, членами сім'ї біженця можуть вважатися лише члени сім'ї особи, яка вже визнана біженцем. Інакше кажучи, спочатку для відповідної особи має бути визнаний у встановленому законом порядку статус біженця, і лише після цього члени сім'ї цієї особи можуть бути визнані біженцями, власне як члени сім'ї. Натомість, універсальні стандарти визначають, що статус біженців можуть визнавати одночасно і за біженцем, і за членами його сім'ї [9, с. 249-250]. Отже, вбачається необхідність внесення відповідних законодавчих змін у частині набуття статусу біженця.

Крім того, на відміну від законодавства України, законодавство ЄС про права біженців та надання притулку захищає права цих осіб і створює додаткові інструменти та гарантії для захисту прав заявників на різ-

них етапах провадження з надання статусу біженця [10]. У такому контексті важливе значення має Закон України «Про адміністративну процедуру» [11], який набирає чинності з 15.12.2023 р.

Водночас нині чинним Законом України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» [8] особи, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, наділяються доволі широкими правами. Так, зокрема, у вказаному законі закріплено, що такі особи користуються тими самими правами і свободами, а також мають такі самі обов'язки, як і громадяни України, крім випадків, установлених законодавством України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Зокрема, особа, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, має рівні з громадянами України права на: пересування, вільний вибір місця проживання, вільне залишення території України, крім обмежень, встановлених законом; працю; провадження підприємницької діяльності, незабороненої законом; охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування; відпочинок; освіту; свободу світогляду і віросповідання; направлення індивідуальних чи колективних письмових звернень або особисте звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб цих органів; володіння, користування і розпорядження своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності; оскарження до суду рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб; звернення за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; безоплатну правову допомогу в установленому порядку. Крім того, особа, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, має рівні з громадянами України права у шлюбних та сімейних відносинах, а також право на одержання грошової допомоги, пенсії та інших видів соціального забезпечення в порядку, встановленому законодавством України, та користування житлом, наданим у місці проживання [8].

ВИСНОВКИ

Отже, роль та значення адміністративних процедур в

умовах воєнного стану складно переоцінити. Адже нині в Україні щоденно зростає кількість осіб, реалізація прав яких потребує дотримання певної адміністративної процедури, зокрема, ВПО. Проте нормативно-правова база, яка забезпечує правове регулювання у цій сфері в Україні подекуди не відповідає реаліям воєнного часу. Адже в умовах воєнного часу, на жаль, не всім особам, як мають право претендувати на статус ВПО вдається зберегти вказані документи, що значно ускладнює адміністративну процедуру з надання відповідного статусу. Зважаючи на це, на наш погляд, доцільно було б розширити перелік документів, що посвідчують особу та можуть бути застосовані ВПО в оформленні відповідного статусу за винятком паспорта, а також надати можливість оформлення на підставі лише одного виду такого документу. Тобто чи то на підставі паспорта, чи то на підставі РНОКПП, чи пенсійного посвідчення тощо. Зокрема, залежно від того, який документ вдалося такій особі зберегти. Звісно, такий механізм не вирішить дану проблему повною мірою, адже непоодинокі випадки, коли не вдається зберегти жодного документу. Утім, частково процедуру оформлення статусу ВПО все ж таки спростить.

Водночас, зважаючи на значний відтік людського капіталу з України, у зв'язку з війною, у повоєнні часи надзвичайної актуальності може набути питання забезпечення якомога найбільшого спрощення адміністративних процедур набуття статусу біженця. Зокрема, з метою заохочення переїзду до нашої країни мігрантів. Адже цілком очікувано, що з числа тих наших громадян, які виїхали за кордон через війну, повернуться до України не всі. Доцільно було б привести відповідно до міжнародних стандартів положення набуття статусу біженців одночасно і за біженцем, і за членами його сім'ї. І працювати над відповідними законодавчими змінами необхідно вже сьогодні, не відкладаючи до нашої перемоги.

Насамкінець, варто зазначити, що питання ролі та значення адміністративних процедур в умовах воєнного стану та у післявоєнний період потребує подальшого наукового вивчення. Зокрема, у напрямі вивчення ролі та значення адміністративних процедур на прикладі реалізації права на відшкодування за пошкоджене, зруйноване, унаслідок військових дій, житло.

Список використаних джерел

1. Уханенко С.А. Шляхи вдосконалення правового регулювання здійснення адміністративних процедур внутрішньо переміщеним особам у сфері соціального захисту населення. *Правова позиція*. 2017. №2(19). С. 192-198.
2. Фесенко О.А. Реєстрація внутрішньо переміщених осіб як адміністративна послуга. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. №3. С. 157-160.
3. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 року №1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>
4. Про затвердження Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи: постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. N 509. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/kp140509?an=10&ed=2021_12_09
5. Про внесення змін до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. N 269. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP220269>
6. Порядок надання допомоги на проживання ВПО, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 р. № 332 «Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-p#Text>
7. Про затвердження переліку адміністративно-територіальних одиниць, на території яких надається допомога застрахованим особам в рамках Програми «Підтримка»: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 204 від 6 березня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/204-2022-p#Text>

8. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 року №3671-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>
9. Герасименко Є. Адміністративне провадження у справах щодо статусу біженців. *Conceptual basis of development of domestic administrative law and process: trends, perspectives, practice*. 2022. С. 227-266
10. Gerasymenko Y., Zadyraka N., Pohrebniak I., Zabolotna L., Maslii I. Rights and Obligations of Participants in Administrative Procedures in International Protection. *Viešoji politika ir administravimas*. 2021. Vol. 20. No. 5. pp. 646-656.
11. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 року №2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (набирає чинності з 15.12.2023 року).

References

1. Ukhnenko S.A. Ways to improve the legal regulation of administrative procedures for internally displaced persons in the field of social protection of the population. *Legal position*. 2017. No. 2(19). pp. 192-198. (in Ukrainian).
2. Fesenko O.A. Registration of internally displaced persons as an administrative service. *Comparative and Analytical Law*. 2016. No. 3. pp. 157-160. (in Ukrainian).
3. On ensuring the rights and freedoms of internally displaced persons: Law of Ukraine of 20.10.2014 №1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text> (in Ukrainian).
4. On Approval of the Procedure for Registration and Issuance of a Certificate of Registration of an Internally Displaced Person: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of October 1, 2014. No. 509. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/kp140509?an=10&ed=2021_12_09 (in Ukrainian).
5. On Amendments to the Procedure for Registration and Issuance of a Certificate of Registration of an Internally Displaced Person: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 13, 2022. No. 269. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP220269> (in Ukrainian).
6. The Procedure for Providing Accommodation Allowance to IDPs, approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 20.03.2022 No. 332 "Some Issues of Payment of Accommodation Allowance to Internally Displaced Persons". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-n#Text> (in Ukrainian).
7. On Approval of the List of Administrative and Territorial Units on the Territory of which Assistance is Provided to Insured Persons under the ePerformance Program: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 204 of March 6, 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/204-2022-p#Text> (in Ukrainian).
8. On Refugees and Persons in Need of Complementary or Temporary Protection: Law of Ukraine dated 08.07.2011 No. 3671-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text> (in Ukrainian).
9. Gerasymenko E. Administrative proceedings in cases concerning refugee status. *Conceptual basis of development of domestic administrative law and process: trends, perspectives, practice*. 2022. pp. 227-266. (in Ukrainian).
10. Gerasymenko Y., Zadyraka N., Pohrebniak I., Zabolotna L., Maslii I. Rights and Obligations of Participants in Administrative Procedures in International Protection. *Viešoji politika ir administravimas*. 2021. Vol. 20. No. 5. pp. 646-656.
11. On administrative procedure: Law of Ukraine of 17.02.2022 №2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (entered into force on December 15, 2023). (in Ukrainian).

Artem SOLOMAKHA

PhD in Legal Sciences, Associate Professor, Educational and Scientific Institute of Law of Taras Shevchenko National University of Kyiv
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8411-793X>
e-mail: Solart0707@gmail.com

THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF ADMINISTRATIVE PROCEDURES FOR OBTAINING THE STATUS OF AN INTERNALLY DISPLACED PERSON AND REFUGEE DURING THE MARTIAL STATE AND IN THE POST-WAR PERIOD

The paper is devoted to the study of the role and significance of administrative procedures in the conditions of martial law and in the post-war period regarding obtaining the status of an internally displaced person, a refugee, and persons in need of additional or temporary protection. An internally displaced person must obtain the appropriate status and be on the register of internally displaced persons. In order to obtain a certificate on the registration of an internally displaced person, such a person applies with an application to the structural unit for social protection of the population of district, district in the city of Kyiv state administrations, executive bodies of city, district in cities (in case of formation) councils at the place of residence in the order, established by the Cabinet of Ministers of Ukraine. For registration, you must provide: an identity document (passport); a certificate of obtaining an individual tax number. However, in wartime conditions, unfortunately, not all persons who have the right to claim the status of internally displaced persons manage to keep the specified documents, which significantly complicates the administrative procedure for granting the corresponding status. Taking this into account, in our opinion, it would be advisable to expand the list of identity documents that can be used by an internally displaced person in the process of registration of the relevant status, with the exception of a passport, and also to provide the possibility of registration on the basis of only one type of such document. That is, whether on the basis of a passport, whether on the basis of an individual tax number, or a pension certificate, etc. In particular, depending on which document such a person managed to keep. In addition, taking into account the significant outflow of human capital from Ukraine, in connection with the war, in our opinion, in post-war times, the issue of ensuring the greatest possible simplification of administrative procedures for acquiring refugee status may become extremely urgent. In particular, with the aim of encouraging migrants to move to our country. After all, it is quite expected that not all of our citizens who went abroad due to the war will return to Ukraine. In particular, it would be expedient to bring the provisions on the acquisition of refugee status simultaneously for both the refugee and his family members in line with international standards.

Keywords: administrative procedures, martial law, war, status of an internally displaced person, refugee status, post-war reconstruction, post-war period, improvement of legislation